

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

220. An Sacerdos possit consecrare Hostiam post tergum, vel parietem
existentem? Et quid stante Hostia post tergum, si per speculu[m]
cerneretur? Et an panis in Sacrario contentus validè consecratur? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ſens coram Sacerdote, neque ratione ſui, neque ratione continentis: Ergo. Et hanc noſtram ſententiam in terminis, vt dici ſolet terminantibus, docet Coninch de Sacrament. quaſt. 74. art. 2. dub. 1. num. 22. Auerſa de Sacram. Euchar. q. 2. ſect. 2. Filliuc. tom. 1. tract. 4. cap. 3. n. 99. Bonacina de Sacram. Euch. diſp. 4. ſect. 2. punct. 6. n. 9. & Marehantius in quaſtione inſt. part. 2. tract. 4. cap. 1. q. 1. caſ. 2.

5. Superſt modò reſpondere ad argumenta contraria in principio Reſolutionis appoſita, & ad primum, Reſpondeo negando conſequentiam, quia, quando particula, hoc, vel hic, ponitur ſine circumſtantia eam ad aliud ſignificandum determinantis (vt ſit in forma conſecrationis) ſemper designat rem realiter præſentem. Ad ſecundum, reſpondeo negando maiorem, nec enim eſt neceſſarium, vt materia actu aliquo ſenſu percipiatur, ſed vt poſſit percipi, quantum eſt ex parte ſua, vt patet ex dictis. Dico igitur Sacerdotem cœcum valide conſecrare poſſe materiam præſentem, quam coram ſe habet, quamuis illam non videat. Quia non eſt neceſſe, vt materia conſecranda, actu videatur, ſed ſufficit vt ſit præſens moraliter, & designetur per particulam: Hoc eſt, Hic eſt, quidquid aſſerat Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 74. artic. 2. dub. 1. Ad tertium, reſpondetur, omnia in eo contenta nihil officere, nam concedo materiam in Tabernaculo poſitam, non eſſe nimis diſtantem à Sacerdote; hoc tamen non obſtante, non dicitur præſens moraliter, neque poſteſt designari per verba: Hoc eſt: ex ſuperius adductis, quia videlicet non eſt præſens, nec ratione ſui, nec ratione continentis.

6. Exempla verò in contrarium adducta toto cœlo diſſerunt à caſu noſtro; nam in dictis caſibus, licet materia in ſe ipſa non ſit præſens ſenſibus, eſt tamen præſens in aliquo iplam continente, quod ſufficit, vt dictum eſt, quia in eo caſu per metonymiam ſecundum quam ſumitur continens pro contento, materia poſteſt demonſtrari pronomine hoc, vel hic. Ad authoritatem denique Ioannis Maioris, aſſerentis poſſe conſecrari materiam exiſtenteſt poſt parietem, Reſpondeo cum Valentia tom. 4. diſput. 6. q. 2. punct. 3. & aliis, eius ſententiam eſſe falſam.

7. Verum, licet omnia ſupradicta ego teneam, & putem in hoc caſu particulas ocluſas in Arca, non remanſiſſe conſecratas, cogitandum tamen Lecto-ribus relinquo, an contrarium probabiliſſe poſſit quicquid aſſerere; nam Tabernaculum non interponitur inter miniſtrum conſecrantem, & materiam conſecrandam, abſque vlla habitudine ad illam, vt interponitur paries; quare recte ſentiunt Doctores citati contra Maiorem, & vt obſeruat Ochagauia de Sacram. Euchar. diſtin. 1. quaſt. 6. num. 13. hoſtia exiſtens poſt parietem, non dicitur contineri in pariete. Ergo. Sed Tabernaculum in noſtro caſu, verè continet particulas, & interponitur inter Sacerdotem conſecrantem, & materiam conſecrandam, veluti continens, & conſeruans illam: Ergo cum habeat rationem continentis, & conſeruans materiam, non videtur tollere ſufficientem moralem præſentiam; vnde negandum eſt, quod ſupra tanquam certum admittitur, nempe in noſtro caſu materiam non eſſe præſentem coram Sacerdote, neque ratione ſui, neque ratione continentis.

8. Et quidem, ego non video, quare panis in arca clauſus, ſit materia conſecrabilis, & non particula in Tabernaculo ocluſa, cum in vtroque caſu ſit par ratio, nempe quia continet in ſe materiam conſecrandam, moraliter præſentem, & quæ poſteſt designari à Sacerdote per illam vocem, Hoc eſt.

9. Nec valet dicere hanc doctrinam procedere de immediato, & proximo continente materiam con-

ſecrandam, vt dicunt Doctores communiter, de Pixide clauſa continente particulas; ſed, in caſu de quo loquimur, Tabernaculum ſolum continet Pixidem, pixis verò proximè continet materiam conſecrandam: Ergo. Reſpondeo, quod Tabernaculum communiter dicitur conſeruare, & continere Sacramentum non obſtante, quod Sacramentum ſit in pixide. Vel poſſet quis reſpondere in noſtro caſu Pixidem, & Tabernaculum à Sacerdote designari per modum vnius: Ergo poterit valida fieri conſecratio, quia hic, & nunc, ſecundum morale iudicium, materia cenſetur præſens. Adde, quod ſi in Altari ponatur Pixis argentea cum particulis tegmine lineo ocluſa, vel ſi in arca claudatur Fiſcella panis plena, nonne erunt particula illa, vel panis materia conſecrabilis? & tamen nec arca proximè tangit & continet panem, nec tegmen illud ligneum particulas, ſed Pixis, & Fiſcella: Ergo & in caſu noſtro erunt materia conſecrabilis particula in Pixide ocluſa intra Tabernaculum. Dicendum eſt igitur, quod ſicut arca & Fiſcella, vel Pixis, & tegmen lineum per modum vnius continent panem, & ideò ille ſit materia conſecrabilis; nam continens, & contentum idem reputantur; ſic & in caſu noſtro, ſint Tabernaculum, & Pixis per modum vnius, continentia particulas; Ergo & illa erunt materia conſecrabilis præſens moraliter, & designabilis per pronomen Hoc.

10. Confirmatur hæc opinio; nam ſi particula appoſita in Tabernaculo non remaneret conſecrata, idem dicendum eſſet de particulis appoſitis ſub mappa Altaris, vel ſub Corporali, vel in Miſſali; & ita in ſpecie tenet Coninch de Sacramentis quaſt. 74. art. 1. dub. 1. num. 22. Ochagauia de Sacram. Euchar. diſt. 1. q. 6. n. 13. & Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. cap. 2. n. 10. aſſerentes particulas in Tabernaculo, & ſup mappa appoſitas, non eſſe materiam conſecrabilem. Sed Doctores grauiffimi, vt Caſpensis in Curſu Theologico, tom. 2. tract. 22. diſp. 2. ſect. 6. num. 36. Candidus tom. 3. diſquiſ. 2. art. 2. dub. 62. & alij, aſſerunt particulas ſub mappa, vel Miſſali poſitas valide conſecrari. Ergo etiam ſecundum ipſos de ocluſis in Tabernaculo dicendum videtur. Ideo tu cogita. Et quidem Card. de Lugo perpendens vt reor difficultates ex vtraque parte, de Sacram. Euchar. diſput. 4. ſect. 7. n. 123. dixit, quod hoſtia exiſtens in Sacratio valde dubium eſt, an poſſit conſecrari, ergo per Lugum non eſt certum hoſtias in Tabernaculo appoſitas non eſſe conſecratas. Itaque pro praxi, quando caſus acciderit, puto dictas particulas aſſumendas eſſe à Sacerdote poſt aſſumptum ſanguinem, vt in caſu ſimili obſeruat Gamachæus in 3. p. q. 74. cap. 4.

RESOL. CCXX.

An Sacerdos poſſit conſecrare Hoſtiam poſt tergum, vel parietem exiſtenteſt?
Et quid, ſi ante Hoſtiam poſt tergum, ſi per ſpeculum cerueneretur?
Et an panis in Sacratio contentus valide conſecretur?
Ex quo curſiffime inferitur, quod abſolutio data moribundo in dono incluſo non eſt valida?
Et quaeritur, an Hoſtia ſub lineo ſit materia conſecrabilis? Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſol. 41. aliis 40.

§. 1. Non poſſe conſecrari Hoſtiam exiſtenteſt poſt murum, ſeu parietem, nec hoſtiam exiſtenteſt à tergo, ſi à Sacerdote manibus non tangatur, ex Suarez, Valentia, & aliis tradit Dicaſtilus de Sacrament. tom. 1. tract. 4. diſput. 2. dub. 11. numer.

Sup. hoc m §. vlt. Ref. ſeq.

Sup hoc pro Hoſtia exiſtente poſt parietem, in fine §. 1. Ref. præterita, & in §. 105. eius not.

mer. 192. & 203. Sed nouissimè has quæstiones pertractans P. Bernal de Sacram. disp. 29. sect. 2. num. 11. sic ait: Assero tertio. Si materia sit propè, nec tamen queat in se, vel in alio, cum quo moraliter faciat unum, sensu aliquo à Sacerdote percipi, necesse est, ut vel aliquo alio signo ab ipso designetur, vel per aliquod artificium actum, & re ipsa ab eo sentiatur; Declaro partes ambas in pane, qui esset trans parietem. Non enim esset sufficienter sensibilis, ut validè consecrari posset, quidquid reclamet Maior: quia nec possit sentiri in se ipso, ut supponimus, nec in pariete, quia cum isto non faceret unum per se. Cæterum validè consecraretur, si Sacerdos extenso intra parietem brachio, & intento in eum panem digito consecrationis formam proferret: vel si disposito uno, vel altero speculo panem illum actum conspiceret. Similiter non posset panem à tergo positum validè consecrari nuda verborum prolatione: quia non est aptè præsens, ut designetur pronomine *Hic*, aut *Hoc*: si tamen digitum in eum conuerneret, vel ipsum in speculo conspiceret, validè consecraret. Nam & nihil communius, & humano consortio accommodatius, quam rem à tergo existentem intento in eam digito eiusmodi pronomine afficere. Et rursus id quod per speculum cernitur non est intentionalis species, ut ex Philosophia suppono, sed obiectum ipsum, quod sui speciem emittit: proinde dum per speculū modo dicto conspiceret, optimè hoc nuncupatur. Inò quamuis species in speculo cerneretur, sufficeret ad validam materiam consecrationem; quoniam independentè ab ea, vel opposita opinione, quoties speculo vitur ad rem à tergo, vel trans parietem conspiciendam, intento in speculum digito, dicimus. Hunc esse Petrum, & ipsissimum Petrum indicare censetur. Vnde à fortiori colligo, si panis post parietem positus odoratus Sacerdotis perciperetur, verè consecrandum. Quia rem, quam odore percipimus, pronomine *Hoc*, & *Hic*, aptissimè, & communissimè donamus, Hucusque Bern.

Sup. hoc supra in Resol. 199. §. vlt. & lege etiā Ref. not. seq. à principio.

2. Qui etiam n. 10. quærit, an panis in Sacrario contentus validè consecraretur, & puta distinguendum. Vel enim in Sacrario solum esset panis in tanta quantitate, ut Sacrarium, non iam Sacrarium, sed panis arca videretur, & tunc validè consecrari potest, quoniam aptè diceretur: *Hoc est panis*. Si tamen in Sacrario panis esset modicus, & simul esset alius iam consecratus, inualidè consecraretur, quoniam ineptè diceretur: *Hoc est naturalis panis*. Sicut incluso in supremo Sacrarij annulo, perperam diceremus ostenso pomo, iste est mundus. Rursus si solus esset panis non consecratus in ea quantitate, qua solet consecratus seruari, non consecraretur validè, quia de illo dici non posset: iste est panis, sicut nunc dicere non possumus, ostenso Sacrario clauso: Hæ sunt hostiæ consecratæ: At possumus dicere: Iste est Christus, velut ostenso Regis tentorio, iste est Rex? Ergo quia Christus in Sacrario non est modo naturali, ac proinde nec sicut Rex in tentorio, sed modo supernaturali factus cibus viatorum; proinde in appellationibus admittendis cibum imitatur. Hæc Bernal. Verum quoad hoc vltimum ego alibi satis probavi, quod pyxis plena particulis in Tabernaculo clauso non consecraretur validè à Sacerdote habere intentionem consecrandi; quam sententiam postea me tamen non citato tenuit P. Pasqualigus in 99. *Can. tom. 1. cent. 1. q. 30. per totam*. Verum nouissimè affirmatiuam sententiam, tanquam probabilem admittit Leandrus *Eucharist. tom. 2. tr. 7. disp. 8. q. 63. vbi sic ait*: An Hostia existens in Sacrario, aut Tabernaculo clauso possit validè consecrari. Probabiliter respòdeo: Possè validè, (quamuis non licitè) si alias id sciret non ex

Allibi in Ref. præterita, & lege etiā §. not. præterita.

relatione alterius, sed ex semetipso. Quia (vt nuper est habitum) sufficienter demonstratur contentum per proximum continens: at in hoc casu Sacrarium, seu Tabernaculum est proximum continens: ergo illo demonstrato, demonstratur & contentum.

3. Nec contra hanc doctrinam potest deliniri argumentum ex dictis à nobis 2. *p. 1. §. 5. disp. 2. q. 1. nempe* quod absolutio data moribundo in domo inclusa, non sit valida: ergo nec in casu præsentis erit valida consecratio. Quia profecto, est dispar ratio, cum ibi, & absit præsentia sufficiens, cum tantum sit ex relatione alterius, & obstat prohibitio Clementis VIII. Hic vero & adest præsentia sufficiens, ut constat ex dictis, & non obstat prohibitio aliqua. Ita Leandrus. Sed ego non recedo à sententia, quam docui.

4. Sed si aliquis hic incidenter quærat, an hostia sub linteo sit materia consecrabilis. Negat Coniect. *de Sacram. q. 74. art. 2. dub. 1. n. 12*. Sed mihi placet sententia Leandri *vbi supra, q. 62*. Dico igitur, quod si hostia sit post lintheum, ita ut lintheum non se habeat continens, tunc etiam si alias cognoscatur, non potest consecrari. Quia tunc cum corporale illud se habeat tanquam continens, demonstratur continens, demonstratur & contentum. Nam per figuram metonymiam continens pro contento sumitur. Ita ille, qui citat Vasquez, quibus ego addo doctissimum Episcopum Araujo Dominicanum in 3. *p. D. tom. 2. q. 74. art. 2. dub. 2. n. 34. vbi sic ait*: De materia à tergo existente, si Sacerdos vertat faciem, vel manum illam teneat, tunc enim existimo consecrabilem esse eam doctissimis Theologis, quia videtur sic constitui coram Sacerdote: peccaret tamen grauius, quia ita consecraret, propter irreuerentiam, & propter peccatum non conficiendi hoc Sacramentum, cui memò se exponere potest, saltem sine vrgenti necessitate, in qua, vt infra referam, licet vti materia non omnino orna, iuxta aliquos Doctores, nec materia inter quam, & consecrantem interponatur aliquod corpus opacum, quod non se habeat per modum continens, vel operculi, tunc illis relinquatur talis materia incipit, vt designetur pronomine, *hoc*. Dixi quod si talis corpus non habeat se vt continens, vel cooperulum; nam si hoc munus gerat, non obstat, continens namque, & cooperulum non tollunt quin contentum, & cooperulum designentur pronomine, *hoc*, propriè enim, & vtriatè pronomem, *hoc*, prolaturus oper continens, & cooperulum, designat rem contentam, & cooperatam. Ita Araujo.

RESOL. CCXXI.

An Sacerdos, quando ante consecrationem, extendat manus super calicem, & Hostiam dicens: Hanc igitur oblationem, an inquam tunc debeat polliceri iuxta manus, vel supra in modum crucis verare? Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 104.

§. 1. Decisionem huius casus non facile appol. Auctores inuenies, & de illo olim ego interrogatus fui ab Excellentissimo Principe D. ANTONIO ARAGONA, ET MONCATA Duce Montis alti, heu quondam Domino meo amantissimo. Plures Patres Societ. Jesu, tunc pollices in tali casu sustentus manus tenendos esse docuerunt.

2. Sed ego contrariam sententiam mordicus sustinui; & ita tenet, & fuisse decilum Rotæ testatur Petrus de Reyna in *ceremon. de la Missa vlt. c. 1. §. 8. num. 4. littera Q.* & Ioannes Alcozer *Missæ ceremon. 176.*